

**VOORTGANGSRAPPORTAGE 2007
NEDERLANDS FORENSISCH INSTITUUT**

**IMPLEMENTATIE
PROGRAMMA VERSTERKING OPSPORING
EN VERVOLGING**

Voortgangsrapportage NFI Verbeterprogramma Opsporing en Vervolging

Inleiding

Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI)

Forensische opsporing is een van de aandachtsgebieden in het Programma Versterking Opsporing en Vervolging. Het forensisch technisch onderzoek bestaat uit het zoeken naar sporen, het onderzoeken van sporen en het interpreteren van de resultaten hiervan in de context waarin de sporen zijn gevonden.

Het NFI is belast met het verrichten van forensisch onderzoek op technisch, medisch-biologisch en natuurwetenschappelijk terrein. In het kader van het onderzoek in strafzaken ondersteunt het NFI ketenpartners bij waarheidsvinding. In dit verband wordt (wetenschappelijk) onderzoek verricht aan een breed scala van biologische, fysische, chemische en digitale sporen die bij criminele activiteiten worden achtergelaten. Om de kerntaken op een hoog wetenschappelijk niveau te kunnen blijven doen, besteedt het NFI daarnaast tijd en aandacht aan het ontwikkelen van nieuwe methoden en technieken, hetzij voor eigen gebruik, hetzij ten behoeve van opsporingsinstanties. Om optimaal gebruik te kunnen maken van de mogelijkheden wordt deze kennis uitgedragen naar de betrokkenen in de strafrechtsketen. Deze kennisoverdracht is, naar aanbeveling uit het programma VOV geïntensiveerd, opdat rechters, officieren en advocaten de forensisch-technische informatie in een zaak beter kunnen duiden .

In het programma is geconstateerd dat verschillen in terminologie aanleiding gaven tot een sterk gevoelde behoefte aan verbetering. Vastgesteld is dat verschillen in terminologie zullen worden opgeheven via beschrijving, protocollering en opleiding. Dit heeft geleid tot projecten op het gebied van:

- Indeling naar plaats delict
- Organisatie van de forensische opsporing
- Duidelijker rapporteren
- Sporenbeheer en –analyse
- Forensisch-technische normen
- Brede kwaliteitsontwikkeling forensische opsporing

1. Indeling naar plaats delict (PD)

Doel: op verschillende soorten PD's treden forensisch medewerkers op met verschillende opleiding en ervaring

Stand van zaken

Zo vindt op maatwerk-pd's regelmatig overleg plaats over het interpreteren van sporen tussen teamleider politie, NFI en de zaakofficier van justitie.

Bij de maatwerk-plus-PD's zullen forensisch adviseurs van het NFI standaard worden betrokken en ten behoeve van de calamiteiten PD's is een Landelijk Team Forensische Opsporing geformeerd, bestaande uit Specialisten Forensische Opsporing van politie en NFI.

Beschikbaarheid 7 x 24 uur

Het NFI moet in staat zijn om voor de maatwerk-plus-PD's en de calamiteiten PD's 7 x 24 uur beschikbaar te zijn en tegelijkertijd twee PD's kunnen bedienen.

Het NFI moet daarnaast in staat zijn om samen met de politie op elk moment (zeven dagen per week, 24 uur per dag) tegelijkertijd twee terroristische PD's te bedienen. Dit niet in de laatste plaats omdat de deskundigen die deel uitmaken van het 24-uursteam, met enige regelmaat naar een PD zullen moeten gaan om routine te ontwikkelen.

Overigens geldt hetzelfde voor terroristische PD's. In het kader van de internationale contacten van het NFI, heeft het NFI inzicht gekregen in de evaluatie van de aanslagen in Londen. Deze informatie wordt gebruikt bij de keuzes voor wat nodig is.

In 2006 is de doelstelling uitgewerkt in een aanpak waarin een eerste en een tweede lijn wordt onderscheiden:

- *Eerste lijn*
Per ultimo 2006 is het NFI in staat om één PD te bedienen met een team dat zeven dagen per week en 24 uur per dag inzetbaar is. In 2006 is daartoe het team opgeleid, zijn materialen aangeschaft, is er een piketdienst ingericht etc. Het team zal in 2007 verder worden uitgebreid.
- *Tweede lijn*
De tweede lijn betreft de expertise die het NFI beschikbaar moet hebben om de eerste lijn adequaat te ondersteunen. Daarbij komen vraagstukken aan de orde als:
 - welke expertise moet/kan NFI zelf in huis hebben en welke expertise moet op korte termijn elders betrokken kunnen worden zodra de vraag daarnaar zich voordoet;
 - organisatie van de tweede lijns activiteiten binnen het NFI

Planning

In 2006 zijn op basis van een grondige analyse en in overleg met vele betrokkenen voor de tweede lijn verschillende scenario's ontwikkeld waarbij de volgende aspecten zijn beoordeeld: specifieke kennisontwikkeling, capaciteit op het gebied van kennismedewerkers, logistieke ondersteuning, ondersteuning vanuit de staf, vereist onderzoek in het kader van kennisontwikkeling, training, samenwerking met externe organisaties etc. In het voorjaar is verdere implementatie gepland.

2. Organisatie van de Forensische Opsporing Programma uitbouw Forensische samenwerking in de opsporing (FSO)

Doel: optimalisatie van de ketensamenwerking.

Stand van zaken

Na het pilotproject FSO, waarin in twee vooruitgeschoven posten van het NFI een samenwerking tot stand is gebracht tussen politie en NFI, is besloten door NFI, Politie en OM de Forensische Samenwerking in de Opsporing (FSO) structureel in te bedden in de strafrechtsketen. De structurele inbedding verloopt voor het NFI en de Politie via het Programma Uitbouw FSO. Doelen van de FSO's zijn het verbeteren van de intake, het ontwikkelen van gezamenlijke innovatieve projecten en het verrichten van eenvoudige vormen van laboratoriumonderzoek. Het takenpakket van de FSO bestaat onder meer uit account management, begeleiden en uitvoeren van innovatieve R&D projecten, gerelateerd aan PD-onderzoek en opsporing, het screenen van aanvragen voor forensisch onderzoek, (assisteren bij) uitvoeren forensisch onderzoek en het monitoren van lopend forensisch onderzoek.

De Board Opsporing van de politie heeft verzocht te streven naar zeven FSO eenheden, verspreid in Nederland op de locaties waar de bovenregionale recherche (BRT) zetelt:

- centrumkorpse Kennemerland (Velsen), Amsterdam Amstelland (Amsterdam), Haaglanden (Den Haag), Rotterdam Rijnmond (Rotterdam), Brabant Zuidoost (Eindhoven) en IJsselland (Zwolle).
- locatie Utrecht (pilotproject FSO) wordt met aanpassing van het verzorgingsgebied gehandhaafd als 7^e FSO.

Planning:

De doelstelling om zeven FSO's in te richten was per eind 2006 nog niet volledig gerealiseerd: het FSO-centrumkorpse Haaglanden is nog niet ingericht en FSO-centrumkorpse Rotterdam nog niet officieel geopend. De doelstelling wordt echter in de eerste helft van 2007 gerealiseerd.

3. Duidelijker rapporteren

Doel: heldere, eenduidige, wetenschappelijk correcte en volledige NFI deskundigenrapporten.

Stand van zaken

Het doel van 'duidelijker rapporteren' voor 2006 was om de voorbereidingen te treffen om te komen tot heldere, eenduidige, wetenschappelijk correcte en volledige deskundigenrapporten ten behoeve van het OM, ZM, Politie en eventueel de advocatuur. De realisatie van de doelstelling ligt op koers. Wel is de implementatiedatum enigszins opgeschoven: van februari 2007 naar april 2007.

In 2006 zijn de volgende, op de realisatie van de doelstelling gerichte activiteiten uitgevoerd: schrijven projectplan rapporteren nieuwe stijl, inrichting project Rapporteren Nieuwe Stijl (RNS), inrichting deelgroepen voor intervisie en inrichting gebruikerspanel zijn in 2006 afgerond.

Planning

- verscheidenheid in rapporten herkenbaar maken voor de gebruikers,
- zorgen voor vakbijlagen op elk deskundigheidsgebied,
- zorgen voor herkenbare lay-out,
- gebruikersgericht schrijven en verduidelijken van conclusieformuleringen zullen in 2007 worden afgerond.

Twijfelprocedure

Doel: een procedure vastleggen waarin over bestaande twijfel wordt gecommuniceerd en de twijfel wordt vastgelegd in rapportages.

Stand van zaken

Een belangrijke aanbeveling voor het NFI was om NFI-medewerkers (zowel deskundigen als onderzoekers) in staat te stellen iets te kunnen doen met twijfels over de interpretatie van uitslagen van onderzoek, of onderlinge meningsverschillen daarover. Concreet voorbeeld: wanneer een zeer gevoelige DNA-methode wordt gebruikt en een onderzoeksmedewerker meent een profiel te zien in bepaalde pieken, waarvan de deskundige meent dat dit slechts artefacten zijn door de gevoeligheid van de methode, dan kan de onderzoeksmedewerker dit intern aankaarten. De wegen die de NFI'er kan bewandelen zijn beschreven in de "twijfelprocedure". Als het verschil van mening blijft bestaan, zal deze worden opgenomen in de rapportage.

De twijfelprocedure is beschreven in het Versterkingsprogramma. Er hebben zich nog geen zaken voorgedaan waarin de afgesproken procedure moest worden toegepast.

4. Sporenbeheer en -analyse Tracking en tracing

Doel: Het project Tracking & Tracing (T&T) heeft als doel te komen tot een betere traceerbaarheid van de sporen en stukken van overtuiging (SVO).

Stand van zaken:

Het NFI heeft ca. 350.000 SVO's onder zijn beheer en deze liggen verdeeld in verschillende ruimten. Het doel van dit project is om deze SVO's in het eigen gebouw op basis van technologie automatisch te lokaliseren. De Europese aanbesteding is afgerond en de keuze voor de geschikte apparatuur is gemaakt. Het NFI verbetert de interne processen in overleg met politie en OM (fotograferen en wijze van registreren van binnenkomende Stukken van Overtuiging, bijvoorbeeld) en sluit vervolgens aan bij het - in ontwikkeling zijnde - landelijk sporenvolsysteem. Over de werkwijze en de keuzes voor de juiste techniek en software zijn de gesprekken tussen politie en NFI in een gevorderd stadium.

Planning

Het koppelen van sporenregistratie (unieke nummers) op de PD aan de SVO's die door de strafrechtketen gaan. Idealiter komt er een Landelijk Sporen Volg Systeem van politie, NFI en OM alsmede - op termijn - een uniek nummer c.q. een verwijzingsindex in de keten.

5. Forensisch technische normen

Stand van zaken

Samen met politie en forensisch artsen heeft het NFI nieuwe forensisch technische normen (FT-normen) ontwikkeld. Daarmee zijn de werkwijzen voor o.a. lijkschouwing en opslag en beheer van sporendragers op de Plaats Delict vastgelegd.

Planning

Vaststellen van de FT-normen door het OM en in procedure brengen van nieuw vast te stellen normen.

6. Brede Kwaliteitsontwikkeling Forensische Opsporing Programma overdracht en ontwikkeling kennis (POOK)

Doel: Kennis over forensisch-technisch werk bij de strafrechtketen vergroten door algemene kennisoverdracht en het verzorgen van lesprogramma's, zodat gebruikers van NFI-rapporten de rapporten begrijpen en weten welke vragen er nog gesteld moeten worden.

Stand van zaken:

POOK is formeel 01-03-2006 van start gegaan. De personeelsformatie van POOK is gaandeweg het jaar ingevuld. Dit proces is nog niet voltooid, maar de kern staat er nu en de belangrijkste taken kunnen worden uitgevoerd. Een interne (overleg)structuur is ingevoerd.

Het POOK-programma voorziet in:

Interne opleidingen

De bestaande activiteiten zijn gecontinueerd met enige intensivering t.o.v. voorgaande jaren. Er is in 2006 een onderwijskundige aangetrokken om een verdere kwaliteitsslag te kunnen maken. Het NFI heeft het initiatief genomen om het project voor het certificeren van deskundigen en het inrichten van een register ("Consilium") een nieuwe doorstart te geven. Het voorstel hiervoor is eind mei/begin juni 2006 goedgekeurd door het Ministerie van Justitie. Hierdoor is nu een projectgroep gestart, met medewerkers van o.a. DJI, NFI en FPD/Pieter Baancentrum, onder leiding van een beleidsmedewerker van het Ministerie van Justitie. De opleidingscoördinator van het NFI heeft ondersteuning geboden in het kader van VOV-activiteiten voor de verzwaring van de oefenrechtbank, opleiden t.b.v. duidelijker rapporteren, aanvullende cursus Bayes (statistiek) en de opleiding voor forensisch adviseurs.

Duidelijker rapporteren stelt ook hogere eisen aan de NFI-medewerkers, met name t.a.v. communicatie- en presentatievaardigheden. Om deze reden is het interne opleidingsprogramma voor deskundigen geïntensiveerd.

Forensische kennis in de strafrechtketen

Op het gebied van onderwijs zijn de bestaande onderwijsactiviteiten van het NFI in kaart gebracht, het onderwijsaanbod aan de SSR is omgezet in een leergang (i.p.v. losse cursussen), er is een begin gemaakt met een structureel onderwijsaanbod voor de advocatuur. Er is een nieuwe cursus ontwikkeld in de leergang "recherchekundige" van de Politie Academie en er is verder gewerkt aan de samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam en met de Universiteit van Amsterdam. Met de drie onderwijsinstellingen is een convenant afgesloten. Er is een discussie gestart m.b.t. de profielen waaraan docenten in het forensisch onderwijs moeten voldoen. In het verlengde hiervan is ook gekeken naar eventueel interne arrangementen binnen het NFI waardoor NFI-docenten voldoende ruimte krijgen om hun onderwijsactiviteiten in de hele strafrechtketen te vergroten. Dit zal een goed begrip van de NFI-rapporten bevorderen.

Research en Development

Er is geïnvesteerd in het leggen van contacten en het opzetten van strategische samenwerkingsverbanden met – overwegend technische – instituten (inclusief universiteiten) die zich in technologisch opzicht op verwant terrein als het NFI bewegen.

Wetenschappelijke control

Doel en stand van zaken

Het domein Wetenschappelijke en Juridische Control (WJC) fungeert sinds 1 maart 2006 en bevindt zich nog in een pilotperiode. De WJC bestaat op dit moment uit de chief scientist, de juridisch adviseur en twee beleids/projectmedewerkers. De doelstellingen van WJC zijn:

- stimuleren van de kwalitatieve ontwikkeling, verdieping en implementatie van forensisch onderzoek en beleid;
- bewaking kwaliteit, consistentie en integriteit forensisch onderzoek;
- vertegenwoordiging NFI in overlegkaders en samenwerkingsverbanden op het gebied van forensisch onderzoek;
- advisering en afdoening juridische zaken betreffende de casuïstiek.

Bovenal (en duidelijke VOV-gerelateerd) heeft de WJC een control- en adviesfunctie in de twijfelprocedure en in het duidelijker rapporteren binnen het NFI. Deskundigen en onderzoeksmedewerkers die twijfels hebben, dilemma's of vragen kunnen een deskundige "second opinion" inwinnen bij dit domein.